

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm IX. Sententiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Sententiam,

PARAPHRASIS.

Multa iterum in cap. hoc prohibet Clerici & Religiosis Pontifex, ad ea vendum omne irregularitatis periculum, ut ne licet in causa sanguinis interveniant sententiam ferendo, dictando, aut praescribendo, legendo, vel scribendo, & quocumque modo auctoritatem praestando cooperando ex officio, testium v. g. depositiones excipiendo, & scribendo, causam & indicia examinando, testimonium ferendo &c. imò prohibet etiam Pontifex in hoc cap. ne intersint tali executioni Clerici; & ne de illis huiusmodi viris sanguinum praeparatur: nec illam Chirurgiae artem, quae adustionem aut incisionem requirit, exerceant; nec purgationi per aquam ferream aut ferrum candens (prout olim Canonica purgatio fieri solebat, hodie tamen merito exolevit) aut monochordiae, aut duello locum vel assensum praebant.

SUMMARIUM.

1. Clerici, si curiosi tantum spectaverint executionem vidant, quae quidem contra prohibitionem huius capituli irregularis tamen non sunt.
2. Quomodo & quibus prohibetur si Chirurgia artem exercere?

Notandum primò. Quae in prima parte huius cap. rectè prohibentur, intelligenda sunt, non quòd omnis ille, qui spectat tantum, ut curiosus spectator, executionem, irregularitatem aliquam contrahat, quae contra eos tantum lata est, qui ex officio, aut talem executionem promovent, aut sua auctoritate publicam in tali executione praestant sententiam promulgando, rei custodiam habendo, approbando, vel

cùm procedere contra Clericos beneficiatos, in sacris constitutos, in causis profanis, & saecularibus, & coram iudice Laico. Et quamvis *Glossa final.* hic rigidius loquatur, putans absolute prohibitum esse Clericis in sacris constitutis, etiamsi beneficia non habeant, exercere officium Notarij in publicis tribunalibus, Ecclesiasticis etiam, cum ea gratia, ut Notarij officium exerceat Clericus in sacris, in causa Fidei, ob favorem Fidei sit concessa, & licentia, quae apud Pontificem, aut in curia Romana Notarij possunt esse Clerici in sacris, etiam beneficiati &c. ob dignitatem iudicum talis curiae specialiter concessa, extendi non debeat ad tribunalia publica alia Ecclesiastica: consuetudo tamen in nostris partibus recepta, ut in tribunalibus Ecclesiasticis in causis spiritualibus Notarij sint Clerici in sacris, condemnari non potest, cum non censeatur Clericus in sacris, negotijs saecularibus se propriè immiscere, Notarij officium in causis spiritualibus, coram iudice Ecclesiastico exercens, modò caveat à foro Laico.

3. Notandum secundò. Valere instrumenta, quae à Notario Clerico confecta fuerunt, prius, quàm officium Notarij illis prohibitum fuerit, etiamsi sint in causis saecularibus confecta, cum illicita quidem illa esse possint, nullibi tamen in iure invalida habeantur. Imò si privatim quidem hoc illis interdictum sit, valent tamen ratione officij publici, si prohibitionem hanc illis factam ignoraverint partes, *argu. L. Barbarius ff. de off. Praet.* Si tamen publicè, & per edictum solemniter hoc illis sit interdictum, non valent, quae postea ab illis conficiuntur instrumenta *arg. cap. Veritatis s. de dolo & Contumacia, & arg. leg. is eni. 6. ff. de verborum oblig.* ubi contractus nulli dicuntur, imò cum prodigo, postquam ei per iudicem bonis interdictum est.

Ne Clerici, vel Monachi se negotijs sæcularibus &c. 561

improbando cum auctoritate publica legitimam executionem : & quamvis in hoc cap. prohibeatur etiam Clericis executioni tali cruentæ (folius etiam curiositatis causâ) interesse ; non habent tamen tales, quod sibi ab irregularitate aliqua ex defectu lenitatis timeant, quæ eos tantum afficit, qui ex officio talibus executionibus, aut sententijs auctoritatem præstant : negari tamen non potest, quod tales etiam curiosi spectatores agant contra prohibitionem Canonica[m] hujus cap. quod non tam irregularitatem, quam honestatem attendit, pœnâ arbitrariâ digni, nisi per consuetudinem receptam excusentur.

Notandum secundò. Prohibitum in hoc cap. esse Clericis (in sacris) ut neballistiariorum, sagittariorum, aut ruptariorum (eorum scilicet, qui ad muros perfringendos, aut occidendos ex destinato homines, conducuntur) sint præpositi, aut duces ; quod genus hominum, vix ab irregularitatis periculo, sua officia excusent, vel saltem à Christi lenitate deficiunt, & ideo pœnâ Canonica[m] longè magis digni sunt, quam illi, qui curiosi tantum, executionem cruentam spectant, quos tamen *Glossa in hoc cap. verb. sanguinis* puniendos putat.

² Notandum tertio. Prohibitum etiam esse in hoc cap. Clericis & in cap. *Tua nos. 19. de homicidio* Religiosis, ullam Chirurgiæ artem exercere, quæ adustionem aut incisionem inducat, non tantum ad cavendum irregularitatis ex homicidio incurrendæ periculum, sed quod talia non deceant statum eorum, qui à lenitate Christi, magis commendari merentur, & à cura animarum, quam à cura corporum, quam curâ sæcularibus rectius relinquunt. Et quamvis jura in hoc cap. prohibitorio tantum loquatur de Chirurgia, quæ fit cum incisione, vel adustione, ratio tamen, & rubrica hujus tituli, ne Clerici, & Monachi sæcularibus negotijs se immisceant, probant, etiam eam artem Chirurgiæ prohibitam esse Clericis & Monachis, quæ citra adustionem aut incisionem exer-

cetur : semper tamen excipitur casus necessitatis, & pietatis circa personas conjunctas, aut miserabiles, ubi magis pietas urget, & nullum mortis subest periculum.

CAPITULUM X.

Super Specula.

PARAPHRASIS:

Renovat Honorius III. Pontifex in hoc cap. quod supra statutum fuit ab Alexandro III. in cap. *Non magnoperè* ; & statuit ac decernit, ut ne ex suis Monasterijs ad audiendum Leges Civiles, vel Medicinam Religiosi abeant, sub excommunicationis ipso facto, & ab Episcopo denunciandæ pœnâ, & alijs pluribus in illo cap. *Non magnoperè* determinatis ; nisi intra duorum mensium spatium, à tempore exitus (hoc animo facti computandum) ad claustrum redierint ; tam severam prohibitionem mandans non tantum, ne Clerici, vel Monachi sæcularibus se negotijs immisceant, sed ut Theologiæ studio, ad Fidei defensionem necessario (& factis Canonibus, quibus ad mores reformandos & dirigendos multum indiget Ecclesia, ac semper ejusdem necessitatis, & dignitatis, cum Theologico studio ad dignitates Ecclesiasticas habebatur) se totos traderent : extendens propterea hanc prohibitionem ad Archidiaconos, Decanos, Plebanos, Præpositos, Cantores, & alios Clericos personatus habentes, ac Presbyteros, appellatione remota, firmiter observanda.

SUMMARIUM.

1. Confirmantur dicta circa prohibitiones in Cap. 3. h. t. factas religiosis, circa certas quasdam lectiones non audiendas.
2. Quando pœna excommunicationis, & alia incurrantur à transgressoribus harum prohibitionum.

Bbb b

3. Ex-